361: Yezid'e Lanet Okumak

Tarık Ebu Abdullah

8 Ağu, 2017

https://ilimvecihat.com

SORU

Selamun aleykum hocam, Yezide lanet edilir mi? Ehl-i Sünnet'in Yezide karşı tutumu nedir?

CEVAP

Aleykum selam ve rahmetullahi ve berekatuhû. Hamd âlemlerin rabbi olan Allah'a, salât ve selam efendimiz Rasûlullah'a, ehli beytine, ashabına ve yolunu takip eden mü'minlere olsun.

Yezid veya başka bizzat hakkında laneti hak ettiği yönde nassın var olmadığı veya küfür üzere öldüğü sabit olmadığı muayyen kişiye lanet okuma hususunda ulema ihtilaf etmiştir.

Bir taife muayyene lanet okumayı her halde men etmiştir.

Bir taife kâfir için caiz ama fasık için caiz görmemiştir.

Bir taife mutlak cevaz vermiştir.

Bir taife şartlar oluştuğunda ve maniler kalktığında ceza olarak cevaz vermiştir ama ihbar olarak cevaz vermemiştir.

Racih olan –Allah-u Alem- sonuncuların görüşüdür.

Şeyh Ali bin Hudayr –Rabbim onu korusun ve esaretini çözsün- şöyle der: "Lanet ceza isimlerindedir. Ve ceza isimlerinde kaide şudur: Şartlar oluştuktan ve maniler kalktıktan sonra cezayı hak edene ceza ismini ilhak etmek caizdir. Muayyene lanet okumanın caiz olduğunu gösteren delillerden bazıları şunlardır:

Sahih'de geçtiği üzere Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* esir alınmış bir hamile kadının bulunduğu bir çadırın önünden geçtiğinde şöyle diyor: "Ona (sahibine) öyle bir lanet okuyacaktım ki o lanet onunla beraber kabrine girecekti." Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise ancak doğru olanı yapmak ister. Bu adam muhakkak bir günah işlemiş olmalı.

Ve Sahih'te geçtiği üzere Arabîlerden bir gruba Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* lanet etmiştir.

Ve Tebuk gazvesinde münafıklardan birisine lanet etmiştir.

Ve selef Cehm bin Safvan'a, Amr bin Ubeyd'e ve Haccac es-Sekafi'ye lanet

okuyorlardı.

Cezai hadisler şartlar oluştuğunda ve haram işleyenin yaptığının haram olduğunu bilerek ve kasten yaptığında ve maniler kalktığında geçerli olurlar. Bu durumda ona lanet okumak ona verilmiş bir ceza ve tazir olur.

Ama bir kişinin melun (lanetli) olduğunu haber vermek manasında lanet okumaya gelince bu caiz değildir. Çünkü tövbe etmiş olabilir veya olduğu hal üzere ölmemiş olabilir veya güzel amel ve belalar gibi ona merhamet ile muamele edilmesini sağlayan sebepler var olabilir veya kendisi için yapılan bir dua kabul görmüş olabilir veya kendisine şefaat edilmiş olabilir veya âlemlerin Rabbi olan Allah'ın merhametine nail olmuş olabilir. Bunun için bu manada lanet okumak caiz değildir.

Dolayısıyla lanet okumada tafsilat vardır. Yukarıda dediklerimize binaen deriz ki cezaya müstahak olan muayyen kişiye ceza ve tazir olarak lanet okumak caizdir. Caiz hükmünü vermemiz lanet okumanın müstehap veya vacip olduğu veya bir kulluk vesilesi olarak aranması gerektiği manasına gelmez, sadece caiz olduğunu söylüyoruz." Şeyh Ali bin Hudayr'ın sözleri ihtisar ile burada bitiyor.

Muayyene hak etmesi durumunda cezai hüküm olarak lanet okumanın caiz oluşuna şu hadislerde delildir:

İmam Muslim *(rahimehullah)*'ın Aişe *(radıyallahu anha)*'dan tahriç ettiği hadis:

Aişe *(radıyallahu anha)* şöyle diyor: "Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in yanına iki adam girdi ve onunla ne olduğunu bilmediğim bir şey konuştular. Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ikisine çok gazaplandı ve onlara lanet etti ve kötü konuştu. Çıktıkları vakit ben: "Ey Allah'ın Rasûlü! Şu iki adamın kazandığı hayırdan kim bir şey kazanabilir?" dedim.

"Nedir o?" buyurdu. "Sen onlara lanet ettin ve kötü konuştun" dedim. ***"Sen benim Rabbimden talep ettiğim şartı biliyor musun? Allah'ım! Ben ancak bir beşerim. Müslümanlardan hangisine lanet edersem veya kötü konuşursam bunu onun için bir zekât ve ecir kıl"* dedim"** buyurdu."

İmam Buhari *(rahimehullah)*'ın "Edebu'l-Mufred"inde, İmam Bezzar *(rahimehullah)*'ın ve İmam Hâkim *(rahimehullah)*'ın Ebu Hureyre *(radıyallahu anhu)*'dan tahriç ettikleri sahih hadis:

Ebu Hureyre *(radıyallahu anhu)* şöyle diyor: "Bir adam Rasûlallah *(sallallahu*

*aleyhi ve sellem)'*e "Bana eziyet veren bir komşum var" dedi. Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona ***"Git ve eşyalarını yola çıkar"*** dedi. Adam gitti ve eşyalarını yola çıkarınca insanlar toplandılar ve adama "Senin neyin var?" dediler. Adam "Bana eziyet veren bir komşum var. Ben de gittim bunu Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*e söyledim ve o git eşyalarını yola çıkar buyurdu" dedi. Bunu duyunca insanlar "Allah'ım onu lanet et! Allah'ım onu rezil et!" demeye başladılar. Bu durum adama ulaşınca geldi ve "Evine geri dön! Sana artık asla eziyet vermeyeceğim" dedi.

İmam ibni Hibban *(rahimehullah)'*ın Sahih'inde Abdullah bin Amr *(radıyallahu anhu)'*dan tahriç ettiği hadis:

Abdullah bin Amr *(radıyallahu anhu)* şöyle diyor: "Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*in şöyle dediğini işittim: ***"Ümmetin sonlarında erkeklere benzeyen semerlere binen ve mescidlerinin kapılarının önlerine inen erkekler olacaktır. Onların kadınları giyinmiş çıplaktırlar. Başları sıska develerin hörgüçlerine benzer. Onlara lanet okuyun! Zira onlar lanetlidir. Eğer sizden sonra bir ümmet gelmiş olsaydı evvelkilerin kadınları sizin kadınlarınıza hizmet ettikleri gibi sizin kadınlarınız da onlara hizmet ederlerdi."***

Velhasıl, racih olan muayyen kişiye şeran hak etmesi durumunda lanet etmenin caiz olmasıdır. Lakin mü'minin vasfı Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in buyurduğu gibidir: **"*Mü'min lanet etmez, kötü konuşmaz, rezil ve ayıp davranışlarda bulunmaz.*"**

Yezid'e gelince babası Muaviye *(radıyallahu anhu)* Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in seçkin sahabesindendir. Lakin kendisi bazı ağır cerimelerle beraber anılan bir isimdir. Her tarihi şahsiyette olduğu gibi Yezid için de bir değerlendirme yaparken adaleti ve insafı terk etmemek lazım, hakkında naklen sabit olanları ispat edip sabit olmayanları yalan olduğu belli ise inkâr, şüpheli ise Allah *(celle ve âlâ)*'ya havale etmek lazım. Ve özellikle Şia fırkasının Yezid'i kötülemek için birçok haber uydurduklarını ve ümmetin de maalesef bu yalan haberlerden çok etkilendiklerini dikkate almak lazım.

Yezid'e lanet okumanın hükmüne gelince yukarıda bahsettiğim ihtilafa göre ona lanet okumayı caiz görenler de vardır, görmeyenler de vardır. Ama Ehl-i Sünnet ulemasının ekseri Hafız Abdulgani el-Makdisi *(rahimehullah)*'ın dediği gibi demişlerdir: "Hilafeti sahihtir. Bazı âlimler şöyle der: Ona Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ashabından 60 kişi beyat vermiştir. Bunların arasında ibni Ömer de vardır. Ama onu sevmeye gelince, sevene karşı çıkılmayacağı gibi sevmeyen de onu sevmesi için zorlanılmaz. Çünkü

Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ashabından değil ki onu sevmek ona *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e sohbetinden ötürü zorunlu olsun. Onu Abdulmelik ve oğlu gibi diğer tabiin halifelerden ayıran özel bir durum da yoktur. Ama hakkında kötü konuşmaktan men edilir ki kötü söz babasına uzanmasın ve fitne kapısı açılmasın."

Bazı Ehl-i Sünnet âlimleri Yezid'e açıktan lanet okumuşlardır ve onu kötülemişlerdir. Kadı Ebu Yala *(rahimehullah)* lanete müstehak olanlar hakkında kitap telif etmiştir ve aralarında Yezid'i saymıştır. İbnu'l-Cevzi *(rahimehullah)* "Yezid'i zemmetmekten men eden inatçı taassupçuya reddiye" adında bir kitap telif etmiştir. Ez-Zehebi *(rahimehullah)* Yezid için şöyle der: "O Nâsibi (Ehl-i Beyt düşmanı), kaba, sert ve bedeviydi. İçki içer ve münker işler yapardı." İmam ibni Kesir *(rahimehullah)* da şöyle der: "Yezid'de övülecek hasletler vardı. Cömert ve yumuşak huyluydu. Fesahati güzel ve şiir bilirdi. Cesurdu ve yönetimde güzel görüş sahibiydi. Muaşereti güzeldi. Bununla beraber şehvete yönelirdi, çoğu zaman namazı ihmal ederdi ve bazen namazı vaktinde terk ederdi."

Lakin Yezid hakkında izlenecek en adil ve doğru olan yol Hafız Abdulğani *(rahimehullah)*'ın dediğidir çünkü Yezid'i zemme ve lanete açan sebepler hepsi tartışmaya ve itiraza kabildir.

Yezid'in kötülenmeyi ve lanet edilmeyi hak ettiğini savunanlar başlıca şu sebepleri gösterirler:

Bir: Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in torunu Huseyn *(radıyallahu anhu)*'nun katlini emretmiş olması veya an azından sebep olmuş olması.

İki: Medine halkına karşı savaşmış ve üç gün boyunca Medine halkını ordusuna mubah kılmış olması.

Üç: Namazı terk etmesi, içki içmesi ve haram surette kadınlar nikâhlaması.

Birincisine gelince, İmam ibni Teymiyye *(rahimehullah)*'ın dediği gibi nakil ehlinin ittifaklarıyla Yezid Huseyn *(radıyallahu anhu)*'nun öldürülmesini emretmemiştir. Yezid Ubeydullah bin Ziyad'ı Huseyn *(radıyallahu anhu)*'yu Irak'a varmaktan men etmek için göndermiştir. İbnu's-Salah *(rahimehullah)*'ın dediği gibi Huseyn *(radıyallahu anhu)*'nun öldürülmesini emretmiş olan Ubeydullah bin Ziyad'dır. Ve İmam ibni Kesir *(rahimehullah)*'ın dediğine göre Yezid ibni Ziyad'ı yaptığından ötürü kötülemiştir ve lanet etmiştir. Ama şu da bir gerçek: Huseyn *(radıyallahu anhu)*'yu öldüreni öldürtmemiş veya cezalandırmamıştır da.

Bu bağlamda Şii kaynaklardan gelen Yezid'in Huseyn *(radıyallahu anhu)*'nun ehlini esir almış olmasına ve Şam'a götürtüp onları küçük düşürmüş olmasına da İmam ibni Teymiyye *(rahimehullah)* itiraz eder ve bu manada Şii kaynaklı rivayetlerin batıl olduklarını söyler.

İkincisine gelince Yezid Medine halkına karşı savaşmıştır ve sahabe ve sahabe çocukların kanını akıtmıştır. Bu cerimesi sabittir. Lakin Medine halkını üç gün süreyle ordusuna mubah kılmış olması, erkekleri keyiflerine göre öldürmüş olmaları, Medine'yi yağmalamış olmaları ve kadınların ırzına geçmiş olmalarıyla alakalı sahih bir rivayet yoktur. Muhakkak Şam ordusunun bazılarından bazı azgınlıklar olmuştur. Savaşta bunun inkârı zaten mümkün değilken bazı sahih rivayetler de buna işaret etmektedir. Mesela İmam Muslim *(rahimehullah)*'ın tahriç ettiği hadiste Cabir *(radıyallahu anhu)* Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e bir altın okka ve kırat karşılığında bir deve satmıştır. Bu altın okka ve kırat hakkında Cabir *(radıyallahu anhu)* şöyle der: "Harra günü Şam ehli onu benden alıncaya kadar kesemdeydi."

Lakin bazı tarihlerde nakledildiği üzere Medine yağmalanmış olması ve kadınların ırzına geçilmiş olması, bunu ispat edecek sahih bir rivayet yoktur. Harra olayını nakleden ibni Sad, et-Taberi, el-Belazuri, ez-Zehebi ve Ebu'l-Arab ya el-Vakidi'den nakletmişlerdir veya Hişam el-Kelbi'den veya Ebu Mihnef'den. El-Vakidi için İmam Ebu Hatim, İmam Ahmed ve İmam en-Nesei rahimehumullah metruk'tur demişlerdir. İmam Ebu Zura *(rahimehullah)* zayıftır der. Hişam el-Kelbi'ye gelince İmam ed-Darakutni metruktur der ve ibnu Asakir rafizidir güvenilir değildir der. Ve Ebu Mihnef için İmam Ebu Hatim metruktur der, İmam en-Nesei zayıftır der ve İmam ibni Main bir şey değildir der. İmam ibni Adiy Rafizi'dir der.

Harra olayında kadınların ırzına geçilmiş olmasını ise ilk ibnu'l-Cevzi *(rahimehullah)* Tarihinde el-Medeini'den nakletmiştir. Sonra İmam ibni Kesir *(rahimehullah)* ve başkaları da hepsi el-Medeini'den gelen haberleri nakletmişlerdir. Lakin el-Medeini'den (Vefat, H: 224) geldiği söylenilen bu haberler ibnu'l-Cevzi'den (Vefat, H: 597) çok eski olan et-Taberi (Vefat, H: 310) ve el-Belazuri'nin (Vefat, H: 279) tarihlerinde hiç geçmiyor. Hâlbuki ikisi de el-Medeini'den çokça rivayette bulunmuşlardır.

Ayrıca el-Beyhaki *(rahimehullah)* "Deleilu'n-Nubuvve"de Abdullah bin Cafer'den o da Yakub bin Sufyan'dan kadınların ırzları mubah kılındığını nakletmiştir. Ve ibni Hacer *(rahimehullah)* "İsabe"sinde ez-Zubeyr bin Bekkar'dan o da amcası Musab bin Abdullah ez-Zubeyri'den buna işaret eden bir rivayet getirmiştir. El-Beyhaki *(rahimehullah)*'ın rivayetinde zayıf raviler vardır ve ibni Hacer *(rahimehullah)*'ın rivayetinde inkıta vardır.

Velhasıl, Harra günlerinde Yezid'in Medineli müslüman kadınları ordusuna mubah kıldığını ispat eden sahih bir rivayet yoktur. Yukarıda dediğim gibi muhakkak Şam askerlerinin Medine halkına karşı bazı azgınlıkları olmuştur, lakin üç gün boyunca katliam, yağmalama ve tecavüzler yaptıkları rafizilerin özellikle hicri 3. ve 4. asırlarda Irak ve Şam bölgesinde çok güçlü oldukları dönemde İslam tarihine ithal ettikleri bir abartmadır. Allah-u Alem.

"Rivayetler zayıf olabilir lakin böyle bir haberin birden çok değişik rivayet yoluyla gelmiş olması böyle bir şeyin vuku bulduğunu güçlendirir" denilse, derim ki: Bu işte Rafizilerin bir parmağı olmasaydı dediğin doğrudur derdim. Ayrıca ancak var olmuş olma ihtimalini güçlendirirdi ama lanet okumak gibi şeri bir hükmü ispat etmek için gerekli olan güçlü zannı kazandırmazdı. Allah-u Alem.

Üçüncüsüne gelince Yezid'in alenen işlediği çok münker davranışları olduğunu içeren rivayetler şu ravilerin yoluyla gelir: El-Vakidi, Ebu Mihnef, Muhammed bin Zekeriyya el-Ğallebi, Avane bin el-Hakem ve Ömer bin Şebbe.

El-Vakidi ve Ebu Mihnef'i bildin. El-Ğallebi için İmam ibni Mende hakkında konuşulmuştur der ve İmam ed-Darakutni hadis uydurur der. Avane bin el-Hakem için ibni Hacer *(rahimehullah)* Umeyye oğulları için haber uydururdu der. Ömer bin Şebbe'ye gelince sıka bir ravidir lakin ibni Asakir *(rahimehullah)*'ın dediği gibi Yezid'in içki içtiğini rivayet eden haberinde inkıta vardır.

Binaen aleyh Yezid'in içki içtiğini veya fahiş davranışları olduğunu rivayet eden haberlerin hiçbiri senet itibariyle sabit değildir. Ve mana itibariyle de batıldır. Mesela el-Ğallebi'nin rivayetine göre Yezid içki içermiş. Babası da ona sadece geceleri içki içmeye irşat etmiştir. Babası vahiy kâtibi, seçkin sahabi Muaviye *(radıyallahu anhu)*'dur. Oğlunu içki içmeye irşat edecek? Ya Rabbim! Sahabeye dil uzatanları lanet et!

Dolayısıyla değerli kardeşim gaye Yezid değil! Yezid ne sahabendi ve ne de Allah'ın evliyası salih kullardandı. Yezid hükümdarlardan bir hükümdardı. Kötülüğü kendisinedir ve iyiliği de kendisinedir. Ama iftiracıların asıl gayesi Yezid değil Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in seçkin sahabesi hakkında şüpheler oluşturmaktır. Senin şöyle demeni istiyorlar "Madem bu adam bu kadar kötü birisiydi o zaman Muaviye nasıl onu kendisinden sonra Halife tayin etti. Ve ibni Ömer ve diğer 60 kadar sahabe ve birçok tabiin imamları nasıl bu adama beyat verdiler. Nasıl Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in göz nuru Huseyn *(radıyallahu anhu)*'nun katledilmesine ve ailesinin köleleştirilmesine seyirci kaldılar. Nasıl bu kadar sahabe, oğulları ve tabiinin

büyükleri Medine'nin iffeti kirletilirken namuslarına sahip çıkmadılar?"

Seni sahabeden soğutmak ve uzaklaştırmak için şüpheler... Çünkü sahabe *(radıyallahu anhu)*m İslam'ı doğru anlamak ve yaşamak için merkezi bir konumdadır. İslam'ın iki kaynağını bize aktaran kimdir? Sahabe *(radıyallahu anhum)*'dur! Pekâlâ, Kuran ve Sünnet'te Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in muradını bize aktaran kimdir? Sahabe *(radıyallahu anhum)*'dur! Şu halde sahabeyi tartışmaya açmak sadece sahabenin fehimini tartışmaya açmak değildir, bilakis Kuran ve Sünnet'in muteberliğini tartışmaya açmaktır. Sahabeyi tartışmaya açmak Allah *(celle ve âlâ)*'nın Rasûlü Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e semadan inzal ettiği dini tartışmaya açmaktır.

Cevabı Hafız Abdulğani el-Makdisi *(rahimehullah)*'ın sözleriyle bitirelim: "Onu (Yezid'i) sevmeye gelince, sevene karşı çıkılmayacağı gibi sevmeyen de onu sevmesi için zorlanılmaz. Çünkü Rasûlallah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ashabından değil ki onu sevmek ona *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e sohbetinden ötürü zorunlu olsun. Onu Abdulmelik ve oğlu gibi diğer tabiin halifelerden ayıran özel bir durum da yoktur. Ama hakkında kötü konuşmaktan men edilir ki kötü söz babasına uzanmasın ve fitne kapısı açılmasın." Allah-u Alem.

Allah’a hamd ve Rasûlü Muhammed’e salât ve selam olsun. Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.